Posouzení bakalářské práce Jana Orla

Francouzská (jazyková) revoluce : republikánský kalendář a metrický systém.

Cílem předkládané práce je prozkoumání jazykové politiky ve Francii na základě ideologických a politických změn během revoluce a po ní. Odrazem těchto změn je francouzský revoluční kalendář a systém jednotek a měr, jimiž se práce zabývá.

Práce je rozčleněna na čtyři části: první tři části představují uvedení do problematiky na základě prostudované literatury. Úvodní část je věnována úloze abbé Grégoira v Konventu při sjednocování francouzského jazyka a měrného systému; druhá část je zaměřena na vznik, užívání a zrušení užívání revolučního kalendáře; třetí část je věnována novému systému jednotek a měr. Čtvrtou část představuje vlastní výzkum užití a frekvence názvů měsíců revolučního kalendáře a pojmenování jednotek a měr od revoluce do dnešních dnů.

Vytvoření revolučního kalendáře autor charakterizuje jako přetvoření gregoriánského kalendáře – systému fungujícího v celém křesťanském světě – na systém lokálně omezený na jeden stát. V rozboru autor dokládá propojenost tvorby kalendáře s historickými událostmi. Za jeho velký problém považuje nepřesnost, kvůli níž byl kalendář počátkem roku 1806 zrušen návratem ke gregoriánskému kalendáři, jednotně užívanému v celé Evropě. Autor pro zajímavost uvádí též porovnání s českým kalendářem (str.17), který jako jeden z mála z názvů gregoriánského kalendáře nevychází; zároveň upozorňuje na ovlivnění českých názvů měsíců klimatickými podmínkami, přírodními jevy a úkony spjatými s daným ročním obdobím.

Vytvoření nového systému jednotek a měr ruší, na rozdíl od revolučního kalendáře, systém typický pro jeden stát s cílem vytvořit jednotný systém jednotek a měr nejenom pro Francii, ale zároveň přijatelný i pro ostatní země. Zavedení nového systému jednotek a měr chápe autor jako další důsledek ideologických změn: jednotná míra proti feudálnímu právu a libovolně odlišným feudálním měrám. Zároveň zdůrazňuje podíl vědních oborů a francouzských vědců na rozpracování metrického systému, na zavedení jednotek váhového systému, objemového systému, na přechodu k jednotné měně, atd. Jak autor konstatuje, nový systém a zejména názvosloví založené na řečtině a latině byly mezi obyvatelstvem značně neoblíbené, proto byl nový měrný systém s novým názvoslovím prosazován zákony a přes pozdější uvolnění a kompromisy se postupně francouzský měrný systém vžil a rozšířil i do ostatních zemí a stal se základem současné soustavy – Système international d´unités.

Čtvrtá část práce, vlastní výzkum užití a frekvence názvů měsíců revolučního kalendáře a názvů jednotek a měr, je založena na rozboru jazykového korpusu Frantext, na průzkumu textů deníku Le Monde (prostřednictvím internetového vyhledávače od 1987 po současnost) a dále na analýze textů časopisu Esprit, rovněž prostřednictvím internetového vyhledávače. Autor zaznamenává užití názvů měsíců revolučního kalendáře spojených s událostmi v konkrétních měsících, názvy měsíců v krásné literatuře (E.Zola, A.France, L.Aragon, atd.). Zajímavou informaci pak přináší výzkum v užití názvů měsíců revolučního kalendáře u pojmenování plavidel francouzského námořnictva.

U systému jednotek a měr se autor zaměřil na frekvenci užití pojmenování „metr“ a srovnání použití dvou názvů pro jednotky objemu – „litr“ a „pinta“. Funkční tabulka na str.38 názorně dokládá jednotlivá stadia po desetiletích, jimiž pojmenování měrného systému procházela: užití názvu „metr“ v období 1781 – 1830, v letech 1801 – 1830 - období

protestů proti novému názvosloví, a posléze nárůst používání názvu „metr“ se vznikem a rozšířením mezinárodního systému jednotek SI. Rovněž použití názvů objemových jednotek prochází vývojem, který autor provází zasvěceným komentářem.

Ve zdařilém závěru práce autor srovnává východiska, cíle a výsledky obou změn prováděných „shora“, shrnuje příčiny neúspěchu revolučního kalendáře a naopak úspěšného rozšíření francouzského měrného systému do ostatních zemí.

Předkládaná práce je čtivá; autor prokázal schopnost orientace v tématu, schopnost analýzy, srovnání a závěrečné syntézy. Ve vlastním výzkumu pak dokázal prezentovat metodologii a vlastní závěry i s poukazem na omezený výskyt zkoumaného materiálu. Práci doprovází závěr psaný v angličtině a seznam použité literatury frankofonních autorů.

Větší péči měl autor věnovat jazykovému zpracování: text práce vykazuje neobratnou stavbu vět a neúměrnou délku souvětí (např. str. 2, 5, 6, 16), místy nesrozumitelných (str.13), vybočení z vazeb. V textu zůstalo nemalé množství neopravených chyb (např. str. 7, 8, 12, 13, 14, 15, atd.), z nichž autorovi vyčítám hrubé chyby morfologické a pravopisné (např.str.20, 30), a dále neopravené chyby ve jménech citovaných francouzských autorů (např.Frioechlé-Chopard, str.5; Froesché-Chopard, str.5 v poznámce pod čarou, str.10, 15).

Dotazy a připomínky:
str. 3 – Nebylo by lépe volit české slovo „jednotnost“ anebo českou formu „uniformita“ pro francouzské slovo „uniformité“?
str.14 – Pozor: slovo „dramaturg“ je ve francouzštině užívané s významem „autor divadelních her“, nikoli tedy ve významu vžitém v češtině.
str. 15 – Čím se vyznačovala *pohodlnost* francouzského revolučního kalendáře?

Předkládaná práce Jana Orla splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci; hodnotím ji *velmi dobře až výborně* a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze, 24.8.2012

PhDr. Hana Loucká, CSc.
oponent